

09.04

2022

Sobota, 9 kwietnia, 19.30 | Saturday, 9 April, 7:30 pm
Filharmonia Narodowa – Sala Koncertowa | Warsaw Philharmonic – Concert Hall

Koncert pod Honorowym Patronatem Ambasadora Królestwa Hiszpanii
Pana Francisca Javiera Sanabrii Valderramy
Concert under the Honorary Patronage of the Ambassador of the Kingdom of Spain
Mr Francisco Javier Sanabria Valderrama

Koncert pod Honorowym Patronatem Ambasady Państwa Izrael
Concert under the Honorary Patronage of the Embassy of the State of Israel

Krzysztof Penderecki (1933–2020)

Chaconne in memoriam Giovanni Paolo II

na orkiestrę smyczkową z *Polskiego Requiem*
for string orchestra from *Polish Requiem*

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)

Koncert fortepianowy d-moll KV 466
Piano Concerto in D minor, K. 466

1. Allegro
2. Romance
3. Allegro assai

Przerwa | Intermission

Menachem Wiesenberg (1950)

Homage to Mendelssohn

Uwertura smyczkowa | Overture for String

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

IV Symfonia B-dur op. 60
Symphony No. 4 in B flat major, Op. 60

1. Adagio – Allegro vivace
2. Adagio
3. Allegro vivace
4. Allegro ma non troppo

Juan Pérez Floristán – fortepian | piano
Israel Camerata Jerusalem

Avner Biron – dyrygent | conductor

Avner Biron

Avner Biron

Dyrygent Avner Biron jest założycielem, dyrektorem muzycznym oraz stałym dyrygentem orkiestry Israel Camerata Jerusalem, którego wszechstronna działalność muzyczna cechuje się kreatywnością oraz oryginalnością. Swoją wyczerpaną i inspirującą pracą wyniósł orkiestrę na wyżyny życia muzycznego Izraela, co przyniosło mu ogólnoświatowe uznanie.

Pod batutą Birona występowały Izraelska Orkiestra Filharmoniczna, Jerozolimskie Orkiestra Symfoniczna oraz Orkiestra Sinfonietta a także, na specjalne zaproszenie, inne orkiestry z całego świata.

W latach 1994-2003 Avner Biron stał na czele Jerozolimskiej Akademii Muzyki i Tańca, gdzie założył katedrę Muzyki Orientalnej, Wydział Muzyki Międzydyscyplinarnej oraz uczelnianą orkiestrę kameralną. Jako nauczyciel gry na flecie oraz pedagog, Biron jest odpowiedzialny za wykształcenie nowego pokolenia flecistów oraz nauczycieli gry na tym instrumencie. Studiował biologię na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie, później zaś udał się do Wiednia oraz Uniwersytetu Mozarteum w Salzburgu, by pogłębić swoje studia dyrygenckie.

W 2005 roku został uhonorowany Nagrodą Ministra Edukacji za wybitne osiągnięcia muzyczne oraz wkład w życie muzyczne Izraela.

The conductor Avner Biron is the founder, music director and permanent conductor of the Israel Camerata Orchestra Jerusalem.

Creativity, inventiveness, and originality are the watchwords for his versatile musical activities. By intensive and inspiring work, he has brought the orchestra to the highest standard in Israeli musical life, and won worldwide recognition for it.

Avner Biron has conducted the Israel Philharmonic Orchestra, the Jerusalem Symphony Orchestra, and the Sinfonietta Orchestra, and has been invited to conduct orchestras around the world.

In 1994–2003 Avner Biron was the head of the Jerusalem Academy of Music and Dance, where he established the departments of Arabic Music and Multidisciplinary Music, and the Academy Chamber Orchestra. Avner Biron, a flute teacher and educator, has established a new generation of flutists and flute teachers. He studied biology at the Jerusalem Hebrew University and later went to Vienna and the Salzburg's Mozarteum for further studies in musical direction.

In 2005 Avner Biron was awarded the Minister of Education Prize for excellence and long-term artistic achievements and for his contribution to the musical life of Israel.

Juan Pérez Floristán

Zdobywca I nagrody oraz nagrody publiczności na Międzynarodowym Mistrzowskim Konkursie Pianistycznym im. Artura Rubinsteina w Tel Awiwie w 2021 roku, I nagrody oraz nagrody publiczności na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym Palomy O'Shea w Santander w 2015 roku, I nagrody na Konkursie Steinwaya w Berlinie w 2015 roku oraz Medalu Miasta Sewilli. Mimo swojego wieku – ma zaledwie 29 lat – Juan Pérez Floristán stał się wzorem dla młodych pokoleń muzyków hiszpańskich i europejskich.

Debiutował w najważniejszych salach koncertowych świata, takich jak Carnegie Hall, Royal Albert Hall (z orkiestrą BBC Philharmonic na festiwalu Proms), Wigmore Hall, Herkulessaal w Monachium, Tonhalle w Zurychu, Narodowa Sala Koncertowa im. Béli Bartóka w Budapeszcie czy Teatro La Fenice w Wenecji. Jego nagrania obejmują płytę CD z Orkiestrą Koncertową BBC z Londynu, solową płytę CD dla Naxos (z utworami Liszta, Schumanna i Beethovena) oraz dwie płyty CD z utworami kameralnymi Schuberta, Szostakowicza i Brahmsa. Od 2020 roku uczy gry na fortepianie w Fundacji Barenboima w Sewilli, zaś od 2021 roku prowadzi praktyczne zajęcia z rytmiki w szkole aktorskiej La Colmena w Sewilli.

Od 2021 jest oficjalnym artystą firmy Yamaha.

Winner of the 1st Prize and the Audience Award at the Arthur Rubinstein Tel Aviv Piano Competition in 2021, First Prize and Audience Award at the Paloma O'Shea Piano Competition in Santander in 2015, the 1st Prize at the Steinway Competition in Berlin in 2015 and of the Medal of the City of Seville, Juan Pérez Floristán is, at just 29, a reference for the new generations of Spanish and European musicians.

He has debuted in some of the world's major halls, such as the Carnegie Hall, Royal Albert Hall (with the BBC Philharmonic Orchestra at the Proms Festival), the Wigmore Hall, the Herkulessaal in Munich, the Tonhalle in Zürich, the Béla Bartók Hall in Budapest, and the Teatro La Fenice in Venice. His recording projects include a CD with the BBC Concert Orchestra of London, a solo CD for Naxos (with works by Liszt, Schumann, and Beethoven) and two CDs with chamber works of Schubert, Shostakovich, and Brahms.

Since 2020 he has taught piano at the Barenboim Foundation in Seville, and since 2021 – Rhythm Applied to Performance at the La Colmena Acting School in Seville.

Since 2021 he has been an Official Yamaha Artist.

juanperezfloristan.com

To obecnie czołowa orkiestra kameralna w Izraelu. Została założona w 1983 roku przez Avnera Birona, który jest jej dyrektorem muzycznym oraz stałym dyrygentem. Repertuar Cameraty Jerozolimskiej sięga od dzieł baroku po muzykę współczesną. Orkiestra angażuje się w wykonania nieznaną oraz świeżo odkrytej muzyki, a także przedstawia premiery współczesnych utworów oraz muzyki izraelskiej. Wykonania oraz nagrania Cameraty pod batutą Avnera Birona są wysoko cenione zarówno przez krytyków, jak i publiczność. Camerata wykonuje ponad 100 koncertów rocznie w Izraelu oraz za granicą. Jej działalność obejmuje koncerty abonamentowe, festiwale, koncerty specjalne oraz unikatowe projekty edukacyjne prowadzone na terenie kraju. Orkiestra z powodzeniem występowała w Europie, Stanach Zjednoczonych i na Dalekim Wschodzie, a także w najważniejszych salach koncertowych Amsterdamu, Berlina, Lipska, Monachium, Bonn, Paryża, Nowego Jorku, Waszyngtonu, Los Angeles, Chicago, Alaski, Pekinu czy Szanghaju. Camerata Jerozolimska współpracowała z wieloma czołowymi dyrygentami oraz instrumentalistami, wśród których znajdują się Daniil Trifonow, Igor Levit, Mischa Maisky, Tabea Zimmermann, James Galway, Avi Avital, Paul McCreech oraz Paul Goodwin. Natomiast wśród kompozytorów, których utwory Camerata wykonywała premierowo, warto wspomnieć Krzysztofa Pendereckiego, Josefa Bardanashvilego, Avnera Dormana oraz Noama Sheriffa.

The Israel Camerata Jerusalem, founded in 1983 by Avner Biron, its music director and permanent conductor, is the leading chamber orchestra in Israel today. The Camerata's repertoire ranges from the Baroque to contemporary music. The orchestra eagerly performs forgotten and newly discovered music and premieres of contemporary works, notably Israeli. The performances and recordings of the Camerata under Avner Biron have been highly praised by music critics and audiences alike. The Camerata performs over 100 concerts a year in Israel and abroad. Its activities include subscriber series, festivals, special concerts, and unique educational projects all over the country. The orchestra has successfully performed in Europe, the US, and the Far East at the most important venues in Amsterdam, Berlin, Leipzig, Munich, Bonn, Paris, New York, Washington, Los Angeles, Chicago, Alaska, Beijing, and Shanghai. The Camerata has worked with many of the world's leading conductors and instrumentalists, to mention Daniil Trifonov, Igor Levit, Mischa Maisky, Tabea Zimmermann, James Galway, Avi Avital, Paul McCreech, and Paul Goodwin. Prominent composers whose works the Camerata premiered include Krzysztof Penderecki, Josef Bardanashvili, Avner Dorman, and Noam Sheriff.

jcamerata.com

Israel Camerata Jerusalem

Krzysztof Penderecki

Chaconne in memoriam Giovanni Paolo II na orkiestrę smyczkową z *Polskiego Requiem* (2005)

„Muzyka wewnętrznym napięciem reaguje na grozę historii”. Tę znaną myśl filozofa Theodora Ludwiga Wiesengrunda Adorna odnieść można do sytuacji kultury muzycznej w Polsce. Twórczość kompozytorska stawała się reakcją artysty na wydarzenia społeczno-polityczne, pełniła rolę przesłania określonych, najczęściej zabronionych wartości i ideałów wolnościowych, stanowiła ucieczkę od „tu i teraz” w sferę idealną.

Twórcą zaangażowanym, reagującym na wydarzenia historyczne był bez wątpienia Krzysztof Penderecki. Jego *Chaconne – in memoria Giovanni Paolo II* na orkiestrę kameralną powstała tuż po śmierci Jana Pawła II, w roku 2005, jako hołd kompozytora dla Ojca Świętego. Została później włączona do wielkiego dzieła Krzysztofa Pendereckiego, jakim jest *Polskie Requiem*. Warto przypomnieć, że założeniem tej monumentalnej kompozycji było poświęcenie kolejnych jej części postaciom lub zdarzeniom związanym z polskimi tragediami ostatnich dziesięcioleci, które budowały świadomość ludzi z marmuru i żelaza. *Chaconne* składa się z szeregu wariacji, opartych – zgodnie z regułą gatunku, na temacie powtarzanym w niskim rejestrze dźwiękowym. Ma on kierunek opadający, jak w barokowych lamentach.

Małgorzata Janicka-Słysz

Wolfgang Amadeus Mozart

Koncert fortepianowy d-moll KV 466 (1785)

Wyjątkowo obfita i różnorodna twórczość fortepianowa XIX wieku na długo usunęła w cień utwory klasyczne. Wyjątek stanowiły te dzieła, w których dopatrywano się przeczucia Romantyzmu. Należały tu obydwaj molowe koncerty Mozarta a zwłaszcza ukończony 10 lutego 1785 *Koncert d-moll*, w swej wymowie bardziej jednoznaczny od późniejszego o rok *Koncertu c-moll*. Z tego, że muzyka późnego klasycyzmu również jest sztuką wyrazu, który jednak niweczą romantyczne interpretacje – długo nie zdawano sobie sprawy. Ekspresja *Koncertu d-moll* nie ma w sobie nic z romantycznej wybujałości. Jest skoncentrowana i uderza z wielką siłą.

- Główny temat części I (*Allegro*) jest na pozór obiegową formułą fakturalną, zwykłym synkopowanym „podkładem”, którego frazy wyznaczają krótkie, energiczne biegniki. To pierwotna struktura, w której chybotliwy, ale nieprzepartry rytmy, ciemne barwy i niejasny zarys linii składają się na wrażenie jakiegoś niedomówienia. Owszem – muzyka rozwija się dynamicznie dzięki wyrazistym figurkom, schromatyzowanym basom, dramatycznym gestom piętrzącym się oktawami i opadającym trójdźwiękami. Lecz nie ma tu melodii. W oczekiwaniu na jej nadejście upływa cała orkiestrowa ekspozycja, bo chwilowy przebłysk nowej tonacji (F-dur) wcale nie przynosi drugiego tematu. Toteż gdy fortepian wchodzi z nową myślą, czyni to niemal w ostatniej chwili – znać tu rękę dramaturga. Ta właśnie myśl o budowie strofy, w której każdy wers jest inny i oddzielony od poprzedniego cesurą, stanowi osnowę przetworzenia. Wypowiadana przez fortepian, przeplata się z głównym tematem powracającym stale w postaci posępnego *ritornello* orkiestry. Materia tych dwóch światów dźwiękowych jest sobie obca – Alfred Einstein mówi o „dualizmie nie do pogodzenia”. Orkiestra trzyma się z dala od wątków fortepianu, który też co najwyżej oplata figuracjami jej tematy. Zmienił to dopiero Beethoven w swej na stale już zrośniętej z *Koncertem* kadencji. Z wdziękiem Wielkiego Mogła – jak go nazywał Haydn – zabrał się za przetwarzanie w niej tematu głównego. Do Mozarta należy jednak ostatnie słowo – synkopy i biegniki cichnące w poczuciu niewypowiedzianego znużenia.

- Część II (*Romanza. Andante*, B-dur), prawdziwa Mozartowska *specialite*, podjęta ponownie w *Koncertcie c-moll*, to muzyka eufoniczna, marzycielska, „romansowa” nawet, ale nie romantyczna. Oddycha pulsem naturalnym, nie znosi rubata. Każda nuta jest ściśle odmierzona i precyzyjnie wyartykułowana – czas wcale się tu nie zatrzymuje. Część ta rozwija się jak rondo – pierwszy epizod ma wiele nowych wątków, ale nie różni się klimatem wyrazowym od głównego tematu. Natomiast epizod drugi (g-moll) rozcina *Romanzę* na dwoje. To gwałtowna, wirtuozowska muzyka fortepianowa o etudowej

fakturze, wypełniona dialogami skrajnych rejestrów, osadzona w chorałowym tle instrumentów dętych. *Et in Arcadia ego* – cień poprzedniej części kładzie się tu wyraźnie.

- Co w *Romanzy* było cieniem, staje się rzeczywistością w części III (*Allegro assai*). Nader pianistyczny, nieregularny temat przejmują orkiestra w wielkim stretto, stromo piętrzącym rozwibrowane plany. Fala napięcia opada niezmiernie powoli w kolejnych tematach fortepianu (d-moll i f-moll) i wygasa w pogodnym epilogu instrumentów dętych (F-dur). Wzbiera jednakże ponownie w złączonym z reprzyką przetworzeniu, po którym Beethoven umieścił kadencję w stylu *Appassionaty*. Zakończenie jest rozwinięciem epilogu. W tym nagłym przeblasku humoru Einstein widzi „kurtuazyjny gest grand seigneura, który pragnie swym gościom pozostawić miłe wrażenie”. Lecz nie jest to gest wymuszony, zbyt wiele w nim siły i blasku. Również i kompozytor wkracza w krąg światła, wszystko co się zdarzyło pozostawiając za opadającą kurtyną.

Maciej Negrey

Menachem Wiesenberg

Uwertura na smyczki *Homage to Mendelssohn*

Menachem Wiesenberg (ur. 1950) – kompozytor, aranżer, pianista i pedagog - jest jednym z najbardziej cenionych izraelskich twórców współczesnych. Uwertura na smyczki *Homage to Mendelssohn* napisana została w 2001 roku na zamówienie zespołu Israel Sinfonietta Beer-Sheva i jest wersją wcześniej powstałego oktetu smyczkowego. Tytuł utworu wyraźnie wskazuje na źródło inspiracji kompozytorskiej – słynny *Oktet smyczkowy Es-dur* op. 20 Felixa Mendelssohna. W komentarzu do utworu Menachem Wiesenberg napisał: „Mój utwór w dużej mierze opiera się na głównym, wznoszącym temacie, otwierającym oktety Mendelssohna, który uległ znacznym transformacjom melodycznym, harmonicznym i rytmicznym, przechodząc przez pryzmat mojej osobowości. [...] jest hołdem złożonym młodości i radości życia, której uosobieniem jest młodość”.

Ludwig van Beethoven

IV Symfonia B-dur op. 60 (1806)

Najmniej popularna z wszystkich symfonii Beethovena. W sąsiedztwie *Trzeciej* i *Piątej* wydaje się drugoplanowa – twórca nie wskazał idei, z której dzieło wyrosło. Pozostała czysto muzyczną manifestacją siły twórczej, a to sprawia, że mniej jest w niej do „rozumienia”. Przemawia wprost, bez klasycznej retoryki, ale i bez wczesnoromantycznych barw. Znać tu bliskość *Piątej*, a być może także jakichś nieokreślonych, ludowych intonacji – Beethoven pracował nad nią jesienią 1806 w Głogówku, na Śląsku. Niegdyś intrygowała romantyków, wyczuwali w niej jakąś tajemnicę, której nie potrafili uchwycić słowami.

- Każde o niej myśleć małowy wstęp (*Adagio*), w którym melodia, harmonia i rytm zredukowane są do tego stopnia, że muzyka zdaje się sączyć kroplami. Tym bardziej zdumiewa rozmach tematu części I (*Allegro vivace*), a siła jego powtórzenia wręcz zbija z tropu, jak nagły wybuch hałaśliwej radości. Temat drugi (fagot, obój, potem flet) jest subtelniejszy, ale równie prosty w wyrazie, podobnie jak szeroka, rozmyślnie niezgrabna melodia epilogu, prowadzona w kanonie. Konstrukcję spajają biegniki skrzypiec, związane z głównym tematem, przekształcone w silne impulsy, torujące drogę narracji muzycznej.

- Część II (*Adagio*), to pierwsze, prawdziwie liryczne ogniwo w symfoniach Beethovena. Rzecz jest w formie sonatowej, z dramatyczną kulminacją w przetworzeniu. Obydwa tematy, oba przepiękne, natchnione niezmierną tkliwością, unoszą się ponad płynnym pasmem akompaniamentu, przenikając ramy taktów, jakby ich w ogóle nie było. Akompaniament zaś, precyzyjnie utkany z drobnych wartości, to podąża za tematami, to znów wychodzi na plan pierwszy w rytm bicia serca, przywołując właściwą miarę.

- Część III (*Menuetto. Allegro vivace*) przywołuje częsty w menuetach Haydna zwyczaj wiązania nut po dwie w trójdzielnym metrum, przez co słuchacz gubił się w liczeniu. Co u Haydna było zabawą, u Beethovena staje się środkiem nadającym muzyce szczególny impet, tym bardziej że wartości są

wyostrzone, brzmienie orkiestry skoncentrowane, a każdy akcent pozostawia głęboki ślad. *Trio*, którego powtórzenie nadaje całości kształt rondo, jest chorałową pieśnią, potężniejącą ze zwrotki na zwrotkę aż do uroczystego uniesienia.

• Część IV (*Allegro ma non troppo*) w formie sonatowej, przebiega pod znakiem energii, siły i naturalnej śpiewności, które emanują z tematu głównego, przesyconego jednorodnym ruchem, silnymi akcentami i uproszczoną melodyką. Drugi temat i epilog, całe w synkopach i akcentach, podtrzymują ten klimat. W przetworzeniu korespondencja pomiędzy grupami instrumentów oraz silniejszy ruch harmonii prowadzi do olbrzymiej kulminacji. Stopniowo ruch konsoliduje się w unisonowy wir smyczków, który zatrzymuje się, ożywa na nowo penetrując najniższe rejestry, aby tuż przed końcem ukazać się niby pod lupą – w dwukrotnym zwolnieniu.

Maciej Negrey

Fotograficy / Photographs: Galit Deutsch, Yoel Levi, Yossi Zwecker,

Archiwum Stowarzyszenia im. LvB / LvB Association archives.

© 2022, Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena / Ludwig van Beethoven Association

